

Sisällys

1 Etiikan kysymyksiä

11

Ihmiset pohtivat hyvää ja pahaa

12

Empaattinen ihminen samastuu muihin

13

Omatunto ohjaa, kehottaa ja neuvoa

14

Käsitykset hyvästä ja pahasta näkyvät arvoissa

15

Ohjeet, säännöt ja lait ovat sidoksissa arvoihin

16

Eettisessä harkinnassa huomioidaan monia seikkoja

18

Sokrates

20

Tehtävät

21

2 Arvokas ihminen

23

Jokainen ihminen on arvokas

24

Kultainen sääntö esiintyy eri perinteissä

26

Kristinuskon mukaan ihminen erottaa oikean ja väärän

28

Juutalaisuuteen ja islamiin kuuluu köyhien auttaminen

29

Aasian uskontoihin liittyy ajatus elämän kunnioituksesta

30

Syrjintä loukkaa ihmisarvoa

31

Uusnatsit

32

Tehtävät

33

3 Sanan valta

35

Saako sanoa mitä haluaa?

36

Vihapuhe koettelee sananvapauden rajoja

37

Tekoja arvioidaan velvollisuuksien, seurausten ja hyveiden näkökulmista

38

Sananvapautta rajoitetaan eri syistä

39

Joskus mediassa leviää virheellisiä tietoja

41

Jokaisella on yksityisyyden suoja

42

Anna Politkovskaja

44

Tehtävät

45

4 Sota ja väkivalta 47

Turvapaikanhakijat pakenevat väkivaltaa 48

Väkivaltaa esiintyy kaikkialla 50

Konfliktit kytkeytyvät usein terrorismiin 51

Pasifistit ja militaristit suhtautuvat väkivaltaan eri tavoin 52

Monet uskonnot hyväksyvät puolustussodan 53

Diplomatia pyrkii estämään väkivallan kärjistymisen 55

 Martti Ahtisaari 56

Tehtävät 57

5 Työ ja raha 59

Työtä tehdään monista syistä 60

Kaikilla ei ole työtä tai opiskelupaikkaa 61

Työuupumus on yksi työelämän ongelmista 63

Liiketoimintaa on tehtävä vastuullisesti 64

Toisenlaiset valinnat ovat mahdollisia 65

Tekeekö raha onnelliseksi? 66

 Lasse Nordlund ja Maria Dorff 68

Tehtävät

6 Ihminen osana yhteisöä 71

Yksilö ja yhteisö ovat vuorovaikutuksessa 72

Yksilönvastuu herättää kysymyksiä oikeudenmukaisuudesta 73

Uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskuntaan 74

Syrjäytynyt on jäänyt sivuun yhteiskunnasta 76

Auttaminen kuuluu eri katsomusten ihanteisiin 78

 Anna ja lastensairaala 80

Tehtävät 81

7 Yhteinen planeetta

Uskontojen mukaan ihminen on osa luontoa

Ihmisten toiminta muuttaa luontoa

Ihmiset suhtautuvat eläinten oikeuksiin eri tavoin

Eläinten on elettävä kuin eläimet

Tavoitteena on kestävä kehitys

Ilmantutkija Markku Kulmala

Tehtävät

83

84

85

87

89

90

92

93

8 Ihmissuhteet ja perhe

Ihmiset tarvitsevat läheisiä ihmissuhteita

Seksuaalisuus toteutuu ihmissuhteissa

Joskus seksuaalisuus vahingoittaa

Perheitä on erilaisia

Suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin
jakaa uskontoja

Sukupuoli on moninainen

Mika ja Miisu

Tehtävät

95

96

97

98

98

100

103

104

105

9 Elämä ja kuolema

Vanhemmuus ei ole itsestäänselvyys	107
Kykyä vanhemmuuteen ei arvioida	108
Kuka saa päättää elämästä?	109
Abortti liittyy naisten oikeuksiin	110
Kuolema kuuluu elämään	111
Eutanasia voi olla passiivista tai aktiivista	112
Itsemurha on äärimmäinen teko	114
Elämä ja kuolema ovat yhteisön asioita	115
 <i>Syväjäädytetty Matheryn</i>	116
<i>Tehtävät</i>	117

10 Muutoksen mahdollisuus

Eettiset kysymykset ovat yleismaailmallisia	119
Hyvä elämä vaatii toisista välittämistä	120
Kansalaisjärjestöt edistävät yhteistä hyvää	121
Vaikuttamisella on monia keinoja	122
Anteeksipyyttäminen ja anteeksiantaminen kantavat eteenpäin	124
Kulje toisten rinnalla	126
 <i>Jeesus Nasaretilainen</i>	127
<i>Tehtävät</i>	128
Hakemisto	129
Kuvalähteet	130

